

motivaction

research and strategy

Vrouwen en Pensioen

**WOMEN Inc. &
Stichting Pensioenregister**

**WOMEN
INC**
●

?! Stichting Pensioenregister

Achtergrond, doel- en probleemstelling

Pagina 5

Conclusies en aanbevelingen

Pagina 6

Methode en opzet

Pagina 7

Resultaten

Pagina 8/12

Bijlage

Pagina 13/19

**WOMEN
INC**
●

Motivaction International B.V. heeft in opdracht van WOMEN Inc. en in samenwerking met Stichting Pensioenregister een onderzoek uitgevoerd naar de houding en het gedrag van vrouwen ten aanzien van pensioen.

WOMEN Inc. is in 2013 gestart met de bewustmaking van vrouwen wat betreft hun (toekomstige) pensioensituatie. In de aanloop naar de Pensioen3daagse (1, 2 en 3 nov 2016) is er behoefte aan een representatief onderzoek onder vrouwen waarmee aangetoond wordt wat drempels en triggers zijn voor vrouwen om zich met pensioen bezig te houden. Met de uitkomsten van het onderzoek zullen WOMEN Inc. en Stichting Pensioenregister publiciteit zoeken.

- 20% (!) van de vrouwen in Nederland weet niet hoe ze aan inkomen komen als ze met pensioen gaan.
- We zien grote verschillen in hoe vrouwen denken over pensioen tussen leeftijdscategorieën en opleidingsniveau:
 - Jongere vrouwen hebben een lager kennisniveau rondom pensioen: ze weten minder vaak waar en hoe zij pensioen opbouwen. Met pensioen gaan ligt voor deze groep nog te ver in de toekomst om op dit moment de interesse te wekken. Hoe dichterbij het pensioen komt, des te beter men weet wat de hoogte is van het pensioen en waar het wordt opgebouwd.
 - Laagopgeleide vrouwen zijn over het algemeen minder goed op de hoogte van hun pensioen. Zij zien ook minder mogelijkheden om een hoger pensioen voor zichzelf te realiseren. Voor hen is het regelen van pensioen, meer dan bij hoger opgeleide vrouwen, een mannending.
- Bijna twee derde (61%) van de vrouwen in Nederland die pensioen opbouwen kunnen spontaan geen life events noemen waardoor zij zich zouden gaan verdiepen in hun pensioen. Bij een keuze uit een aantal life events komen werkloos raken, overlijden (partner) en (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt raken naar boven als meest genoemd.

Kwantitatief onderzoek

- Dit onderzoek is uitgevoerd door middel van een kwantitatief online onderzoek. Bij deze methode vullen respondenten de vragenlijst in alle rust en in eigen tempo in achter de eigen computer. Daarnaast kunnen respondenten zelf het moment kiezen waarop ze de vragenlijst invullen en geven ze via internet minder snel sociaal wenselijke antwoorden.

Vragenlijst

- De vragenlijst, die in nauwe samenwerking met WOMEN Inc. en Stichting Pensioenregister is opgesteld, bestaat uit 21 vragen waarvan 1 open vraag. Deze open vraag is achteraf gecodeerd. De gemiddelde invultijd van de vragenlijst bedroeg circa 6 minuten.
- In de vragenlijst zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen: Pensioenkennis en pensioenbeleving.

Doelgroep en steekproef

- Het onderzoek is uitgevoerd onder vrouwen van 18-65 jaar
- Het onderzoek is uitgevoerd onder het internetpanel van Motivaction (Stempunt.nu), bestaande uit ruim 60.000 Nederlanders
- In totaal zijn 5275 mensen uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Daarvan hebben 1051 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld (responspercentage van 20%).
- De steekproef is achteraf gewogen zodat deze representatief is voor vrouwen in Nederland op leeftijd, opleiding, regio en Mentality. Er kunnen dus representatieve uitspraken over de doelgroep gedaan worden.

Veldwerk

- Het veldwerk is verzorgd door Motivaction.
- De respondenten zijn uitgenodigd voor het onderzoek per e-mail met daarin een link naar de online vragenlijst.
- Het veldwerk vond plaats 13-9-2016 tot en met 19-9-2016.

Resultaten - Achtergrond

pagina 8

Resultaten - Pensioenbeleving

pagina 13

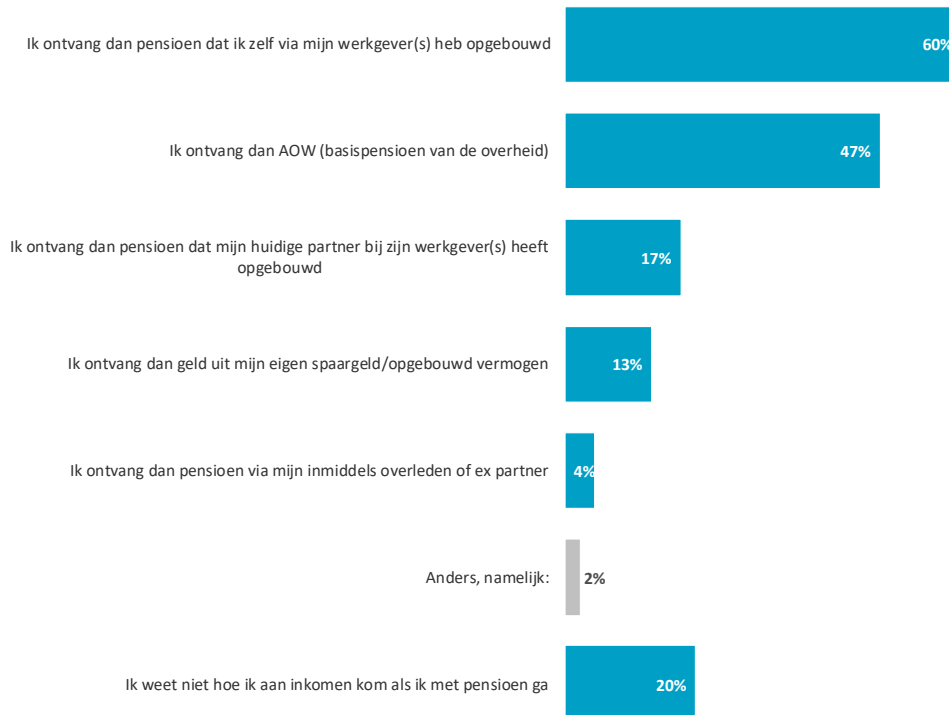
1 op de 5 vrouwen weet niet waar pensioen inkomen vandaan komt

In de leeftijdscategorie van 18 t/m 24 jaar geeft 50% van de vrouwen aan dat zij niet weten hoe ze aan inkomen komen bij hun pensioen.

Daarnaast geven lager opgeleide vrouwen (28%) vaker dan middelhoog- (21%) en hoogopgeleide (9%) vrouwen aan dat zij niet weten waar het inkomen vandaan gaat komen voor hun pensioen.

Weet je hoe je inkomen geregeld is als je later met pensioen gaat?
(Basis - Allen, n=1.253)

Van de vrouwen die pensioen opbouwen, weet 83% waar zij pensioen opbouwt

Over het algemeen geldt (logischerwijs): hoe ouder, hoe beter men weet waar men pensioen opbouwt.

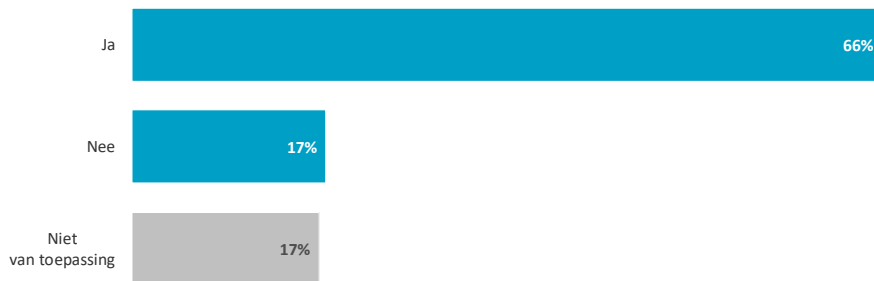
Bij de verschillende leeftijdscategorieën zien we grote verschillen: van de vrouwen van 18 t/m 24 jaar weet 51% waar ze pensioen opbouwen.

Vrouwen van 45 t/m 54 jaar en 55 t/m 65 jaar weten bijna allemaal waar ze pensioen opbouwen (resp. 88% en 91%).

Weet je bij welk(e) pensioenfonds(en)/pensioenverzekeraar(s) jij nu pensioen opbouwt?
(Basis - Ontvangt dan pensioen dat via werkgever is opgebouwd, n=748)

Weet je bij welk(e) pensioenfonds(en)/pensioenverzekeraar(s) jij in het verleden pensioen hebt opgebouwd?
(Basis - Ontvangt dan pensioen dat via werkgever is opgebouwd, n=748)

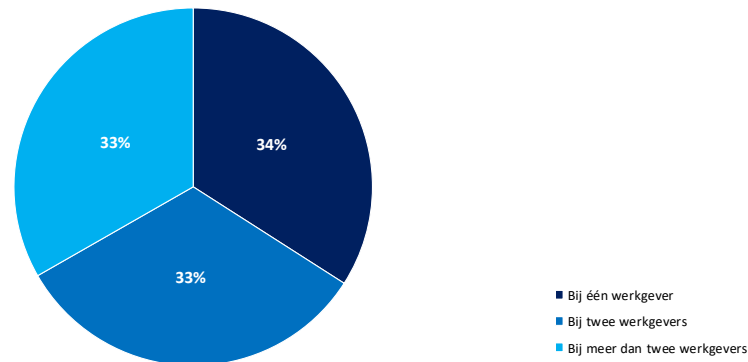

Meer dan de helft van de vrouwen die pensioen opbouwt heeft meerdere pensioenpotjes

Hoogopgeleide vrouwen (39%) hebben vaker dan middelhoog- (29%) en laagopgeleide vrouwen (34%) pensioen opgebouwd bij meer dan twee werkgevers.

Laagopgeleide vrouwen (22%) weten vaker dan middelhoog- (15%) en hoogopgeleide (8%) vrouwen niet of ze één of meerdere pensioenpotjes hebben.

Bij hoeveel verschillende werkgevers heb je tot nu toe pensioen opgebouwd?
(Basis - Ontvangt dan pensioen dat via werkgever is opgebouwd, n=748)

Welke van onderstaande uitspraken is op jou van toepassing?
(Basis - Bij meerdere werkgevers pensioen opgebouwd, n=493)

Ik heb één pensioenpot

32%

Ik heb meerdere pensioenpotjes

55%

Weet ik niet

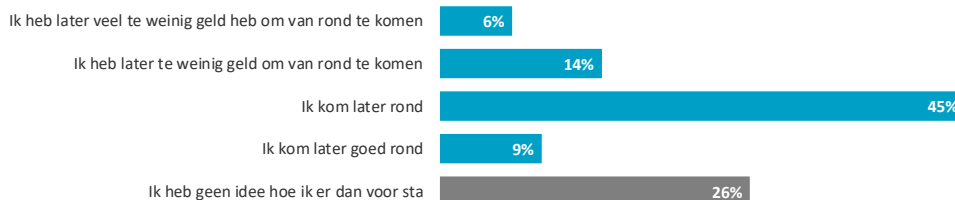
13%

Helpt van de Nederlandse vrouwen die pensioen opbouwt denkt later rond te komen na stoppen met werken

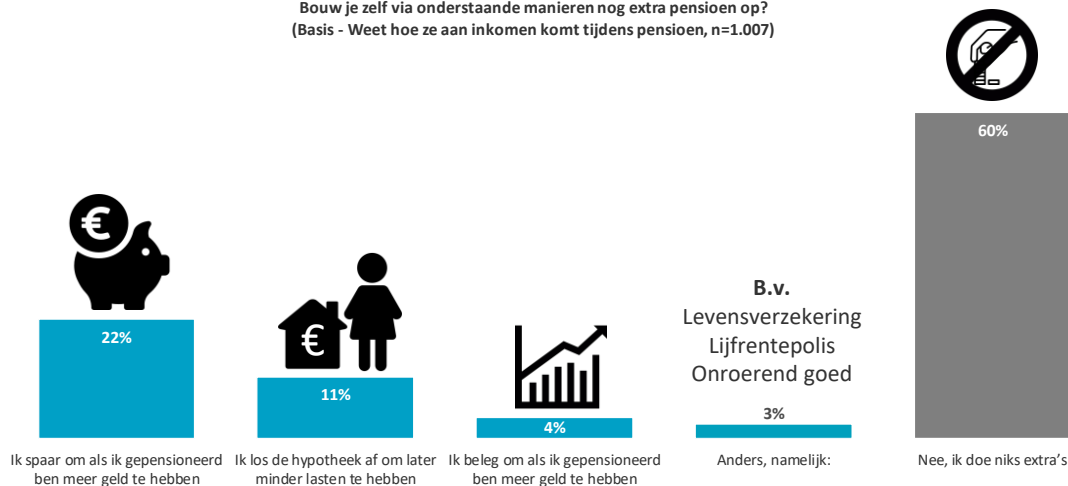
Hoogopgeleiden lossen vaker de hypotheek (versneld) af om later minder lasten te hebben (16% vs. 10% bij middelhoog opgeleiden en 7 % bij laag opgeleiden).

Laagopgeleiden geven vaker aan dat ze niets extra's doen om meer pensioen op te bouwen (71% vs. 59% voor middelhoogopgeleiden en 56% bij hoogopgeleiden).

In hoeverre denk je dat je genoeg geld hebt om rond te komen als je straks stopt met werken tot aan je overlijden?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

Bouw je zelf via onderstaande manieren nog extra pensioen op?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

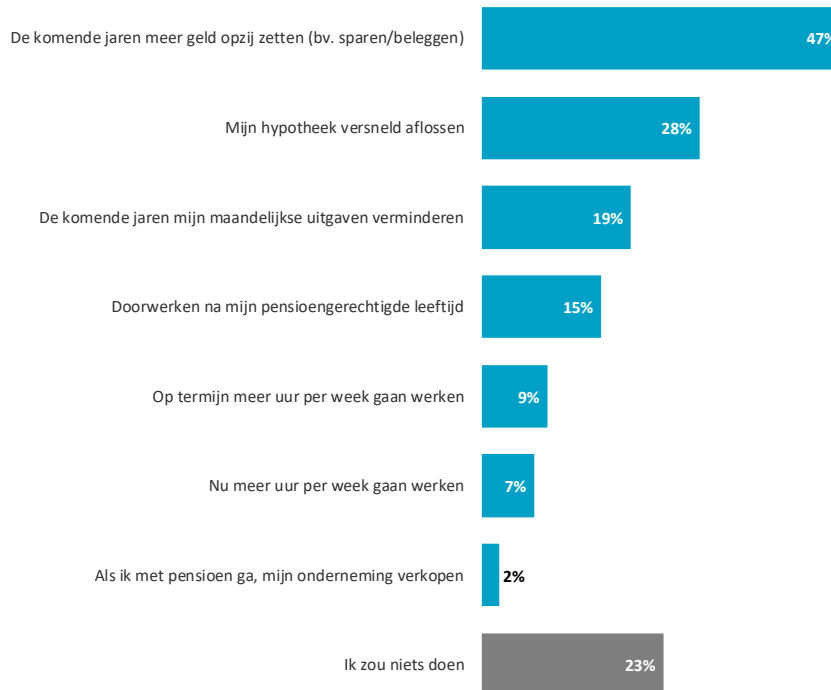

Extra geld opzij leggen door middel van sparen of beleggen heeft voorkeur bij vrouwen voor extra bestedingsruimte

Hoogopgeleide vrouwen geven vaker dan middelhoog- en laagopgeleide vrouwen aan dat doorwerken na hun pensioengerechtigde leeftijd een aansprekende mogelijkheid is om meer pensioen te realiseren (resp. 21% vs. 15% vs. 9%).

Laagopgeleide vrouwen geven vaker aan dat ze niets zouden doen (38% vs. 24% bij middelhoog opgeleiden en 13% bij hoogopgeleiden).

Stel dat je later, als je gepensioneerd bent, meer geld zou willen kunnen uitgeven.
Welke van de onderstaande mogelijkheden spreken jou het meest aan om dat voor elkaar te kunnen krijgen?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

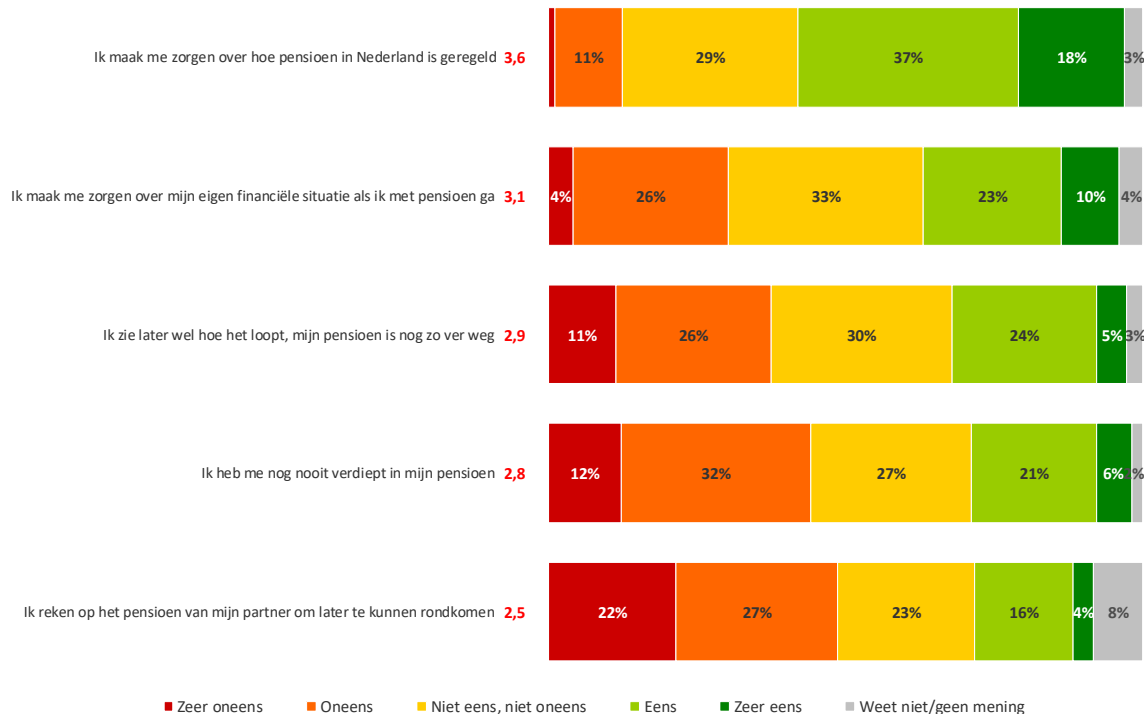

Een op de vijf Nederlandse vrouwen die pensioen opbouwt reken op pensioen van partner om later rond te komen

We zien dat vrouwen in de leeftijd van 55 t/m 65 jaar vaker dan vrouwen in andere leeftijdscategorieën aangeven te rekenen op het pensioen van hun partner: 31% (zeer) eens vs. 14% (zeer) eens gemiddeld bij de andere groepen.

Een op de drie vrouwen maakt zich zorgen over de eigen financiële situatie bij pensionering.

In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

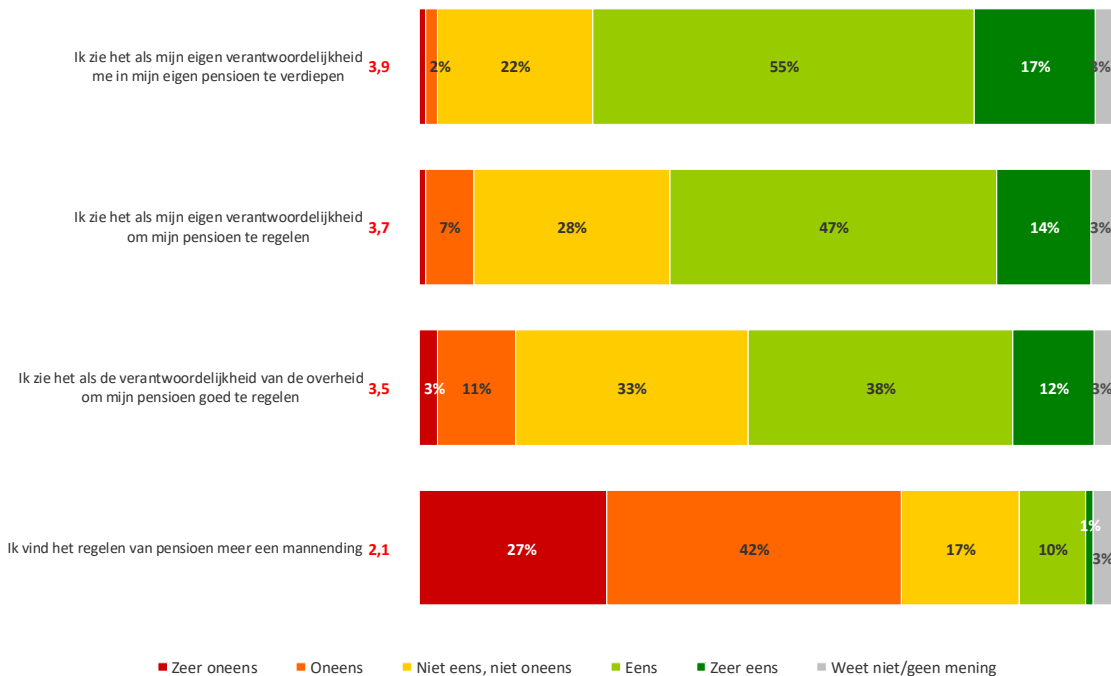

Een tiende van de Nederlandse vrouwen die pensioen opbouwt vindt pensioen meer een mannending

Laagopgeleide vrouwen vinden vaker dan middelhoog- en hoogopgeleide vrouwen dat het regelen van pensioen een mannending is: resp. 15% (zeer) eens vs. 12% bij middelhoog opgeleiden vs. 7% bij hoogopgeleiden.

In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

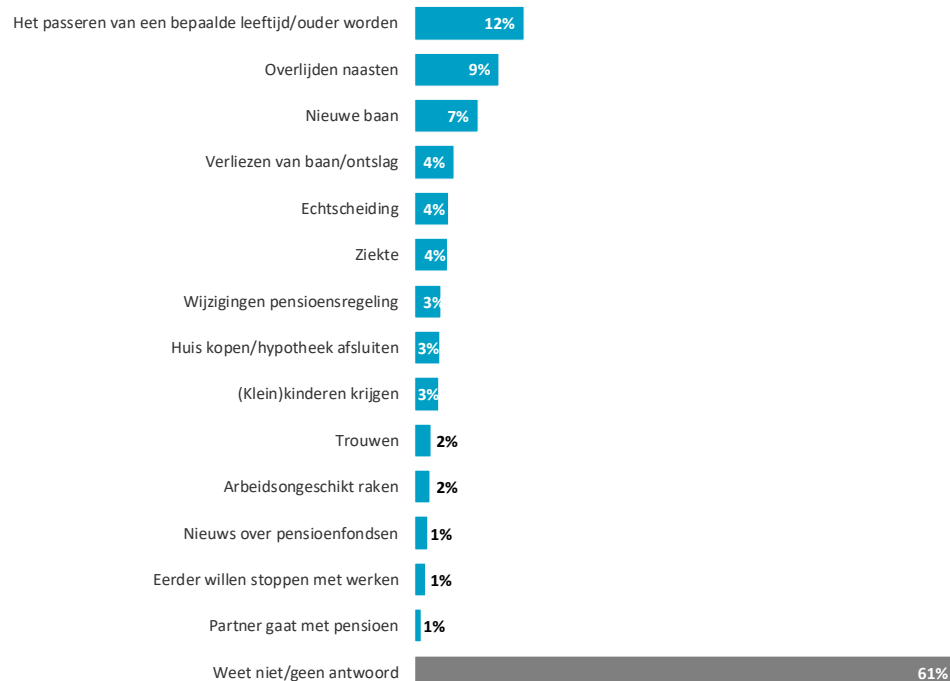
Groot deel Nederlandse vrouwen kan niet direct aanleiding noemen om te verdiepen in pensioensituatie

Laagopgeleide vrouwen weten vaker geen aanleiding te noemen om zich te verdiepen in hun pensioen (76% vs. 61% bij middelhoog opgeleiden en 49% bij hoogopgeleiden).

Het meest gegeven antwoord is leeftijdgebonden en niet life event gebonden.

Welke gebeurtenissen in je leven zijn voor jou aanleiding om je te gaan verdiepen in je pensioen?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

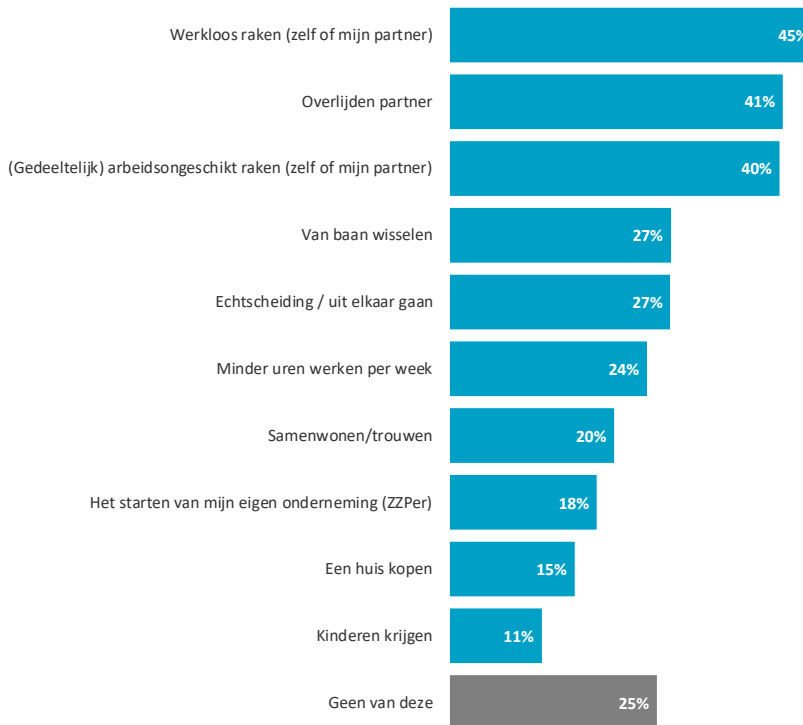

Werkloos raken, overlijden partner en arbeidsongeschiktheid belangrijkste redenen voor evalueren pensioensituatie

De life events die direct in verband staan met inkomensverlies zijn volgens vrouwen meer van invloed op het pensioen dan de effecten van overige life events.

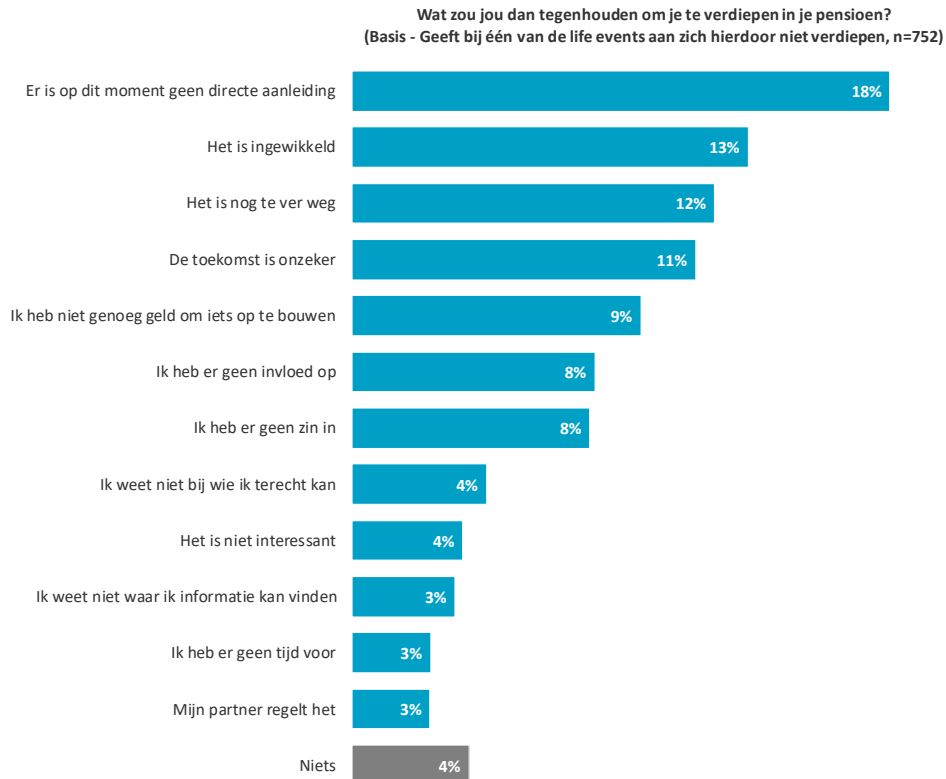
N.B. Hier zijn antwoordcategorieën voorgelegd.

Welke van de onderstaande gebeurtenissen zijn volgens jou aanleiding om te kijken wat de invloed daarvan is op je pensioen?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

Gebrek aan directe noodzaak en complexiteit belangrijkste redenen om niet in pensioen te verdiepen

Laagopgeleiden geven vaker dan middelhoog- en hoogopgeleiden aan dat ze niet genoeg geld hebben om iets op te bouwen (33% vs. 18% vs. 20%).

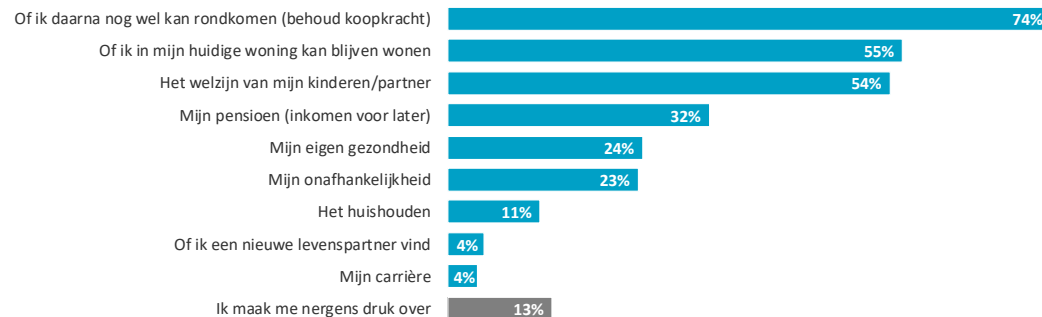

Bij het overlijden van de partner geeft 1 op de 3 vrouwen aan zich het meest druk te maken over het pensioen

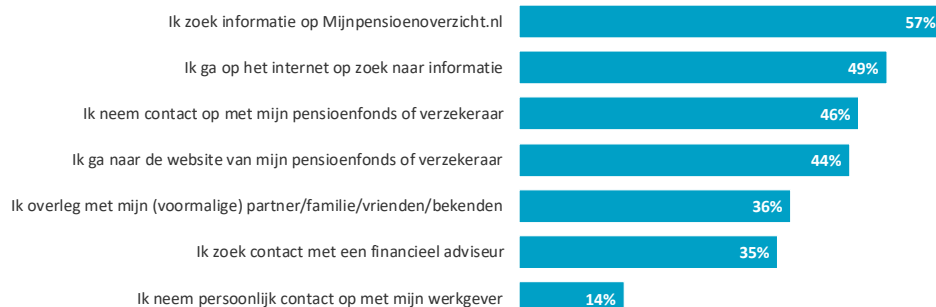
De financiële impact van het overlijden van de partner op de korte termijn weegt zwaarder dan op de lange termijn.

Mijnpensioenoverzicht.nl is voor ruim de helft van de vrouwen het aangewezen kanaal om zich inzicht te verschaffen.

Als je met het overlijden van je partner te maken krijgt, waar maak je je dan waarschijnlijk het meest druk om?
(Basis, Noemt overlijden partner als mogelijk life event om pensioensituatie te evalueren, n=409)

Als je inzicht wilt krijgen in de gevolgen van het overlijden van je partner voor je pensioen, wat ga je dan waarschijnlijk doen?
(Basis, noemt overlijden partner als life event om pensioen te bekijken, n=409)

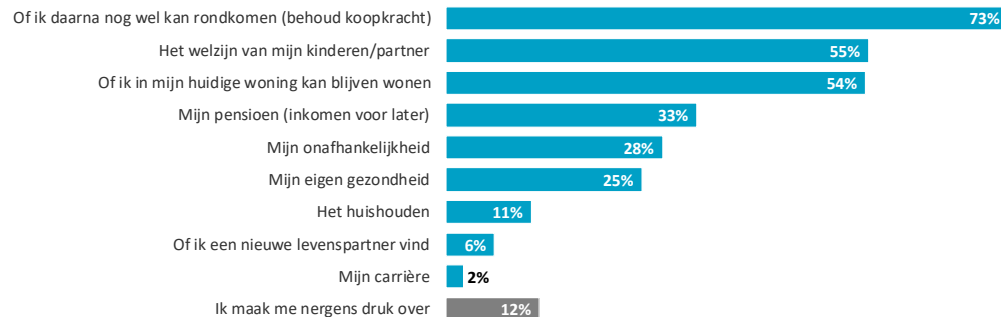

Behoud koopkracht verreweg belangrijkste aandachtspunt bij scheiding

De financiële situatie op de korte termijn is een grotere bron van zorg dan die in de verdere toekomst.

Als je met een scheiding te maken krijgt, waar maak je je dan waarschijnlijk het meest druk om?
(Basis - Noemt scheiding als mogelijk life event om pensioensituatie te evalueren, n=272)

Als je inzicht wilt krijgen in de gevolgen van een scheiding voor je pensioen, wat ga je dan waarschijnlijk doen?
(Basis - Noemt scheiding als mogelijk life event om pensioensituatie te evalueren, n=272)

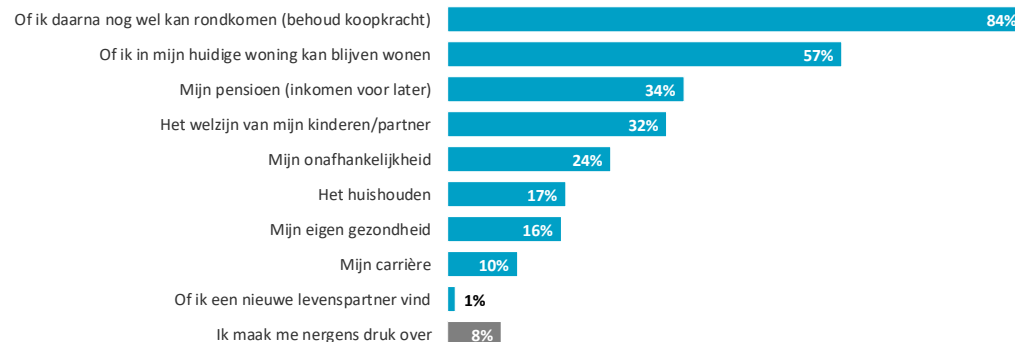

Ook bij werkloos raken is de korte termijn de grootste bron van zorg

Koopkrachtbehoud telt het zwaarst in deze situatie. 1 op de 3 vrouwen geeft aan dat pensioen de grootste bron van zorg zal zijn.

Als je met werkloos raken te maken krijgt, waar maak je je dan waarschijnlijk het meest druk om?
(Basis - noemt werkloos raken als mogelijk life event om pensioensituatie te evalueren, n=165)

Als je inzicht wilt krijgen in de gevolgen van werkloos voor je pensioen, wat ga je dan waarschijnlijk doen?
(Basis - noemt werkloos raken als mogelijk life event om pensioensituatie te evalueren, n=165)

Van de vrouwen die weten hoe ze pensioen opbouwen, is 61% bekend met MPO

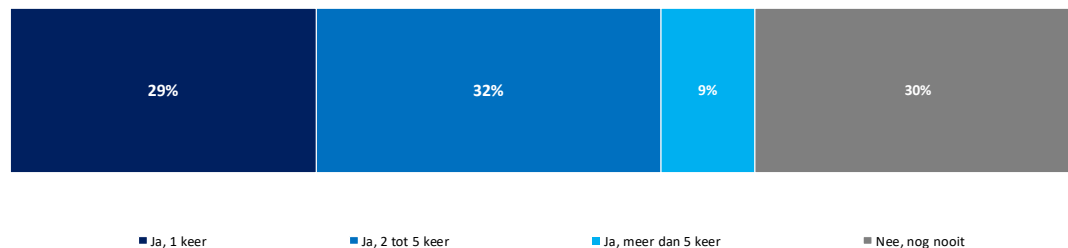
Van de vrouwen bekend met MPO heeft 30% nog nooit ingelogd.

Ben je bekend met Mijnpensioenoverzicht.nl?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen, n=1.007)

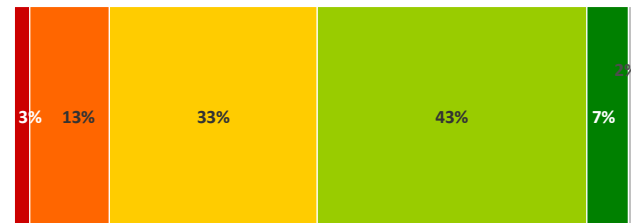
Heb je weleens ingelogd op Mijnpensioenoverzicht.nl?
(Basis - Bekend met website, n=617)

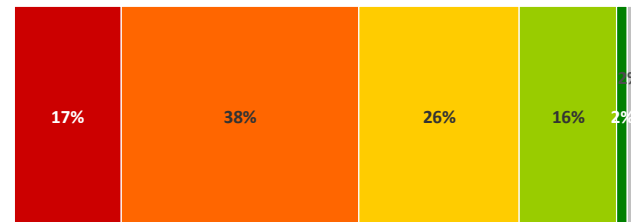

In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen?
(Basis - Weet hoe ze aan inkomen komt tijdens pensioen)

Ik zie het als de verantwoordelijkheid van mijn werkgever
om mijn pensioen goed te regelen
(Basis - Bouwt pensioen op via werkgever n=554) **3,4**

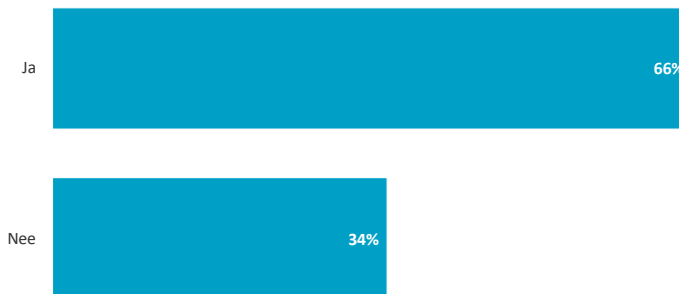
Het regelen van pensioen laat ik liever aan mijn partner over
(Basis - Bouwt pensioen op en heeft partner, n=684) **2,5**

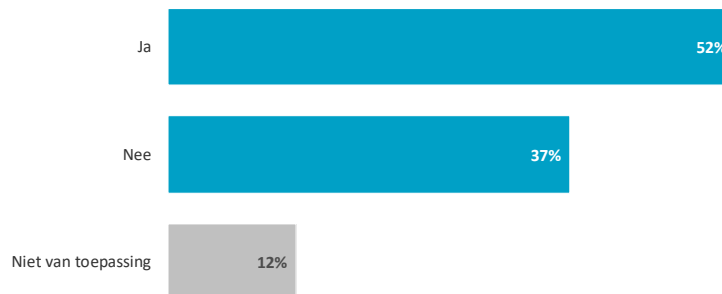
■ Zeer oneens ■ Oneens ■ Niet eens, niet oneens ■ Eens ■ Zeer eens ■ Weet niet/geen mening

Weet je bij welk pensioenfonds/pensioenverzekeraar jouw partner nu pensioen opbouwt?
(Basis - Heeft partner die pensioen opbouwt, n=574)

Weet je bij welk pensioenfonds/pensioenverzekeraar jouw partner in het verleden pensioen heeft opgebouwd?
(Basis - Heeft partner die pensioen opbouwt, n=574)

- Veldwerkperiode
 - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 13-9-2016 tot en met 19-9-2016
- Methode respondentenselectie
 - Uit het StemPunt-panel van Motivation
- Incentives
 - De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek een punten voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen
- Weging
 - De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS
- Responsverantwoording online onderzoek
 - In de veldwerkperiode is aan 5275 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) hebben 1051 respondenten de vragenlijst in zijn geheel ingevuld (20%) en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten.
- Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden
 - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- Overige onderzoekstechnische informatie
 - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Leeftijd				
18 t/m 24 jaar	109	8,7	173	13,8
25 t/m 34 jaar	194	15,5	237	18,9
35 t/m 44 jaar	229	18,3	262	20,9
45 t/m 54 jaar	297	23,7	285	22,7
55 t/m 65 jaar	424	33,8	297	23,7
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	317	25,3	325	25,9
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	675	53,9	662	52,8
Laag (ibo/basisschool/geen opleiding)	261	20,8	266	21,2
Geslacht				
Mannen	0	0	0	0
Vrouwen	1253	100,0	1253	100,0

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Zie ook ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

motivaction

research and strategy

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109

1015 ZL Amsterdam

Postbus 15262

1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83

M moti@motivaction.nl

www.motivaction.nl

www.facebook.com/stempunt

